

I prekenteeksten møter vi glimt fra et syn apostelen Johannes hadde den gangen han var på øya Patmos, og Jesus, som da var fart opp til himmelen, viste ham hva som ville komme til å skje ved tidens slutt. På jorden ser han en menighet som ikke er større enn at den kan telles. De forberedes på den store trengsel. I himmelen ser han en uendelig stor flokk, det er Jesu seirende kirke som er kommet ut av den store trengsel.

Prekenteekst: Åp 7,9-17

Deretter så jeg en skare så stor at ingen kunne telle den, av alle nasjoner og stammer, av alle folk og tungemål. De stod foran tronen og Lammet, kledd i hvite kapper og med palmegrener i hendene. Og de ropte med høy røst: Seieren tilhører vår Gud, han som sitter på tronen, og Lammet.

Alle englene, som stod i en krets om tronen og de eldste og de fire vesener, kastet seg ned for tronen med ansiktet mot jorden og tilbad Gud og sa: Amen. All lov og pris og visdom, takk og ære, makt og velde tilhører vår Gud i all evighet. Amen.

En av de eldste tok da ordet og spurte meg: "Disse som er kledd i hvite kapper, hvem er de, og hvor kommer de fra?" "Herre," svarte jeg, "du vet det." Da sa han til meg: "Dette er de som kommer ut av den store trengsel, og som har vasket sine klær og gjort dem hvite i Lammets blod. Derfor står de nå for Guds trone og tjener ham dag og natt i hans tempel, og han som sitter på tronen, skal reise sin bolig over dem. De skal ikke lenger sulte eller tørste, og sol eller brennende hete skal ikke falle på dem. For Lammet, som står midt foran tronen, skal være deres hyrde og føre dem til kilder med livets vann, og Gud skal tørke bort hver tåre fra deres øyne."

Slik lyder Herrens ord.

Allehelgensdag er for mange av oss en dag da minner trer frem. Noen bærer savnet etter én eller flere som har gått bort, og kanskje er minnene ekstra tydelige på denne dagen. Vår tid på jorden er begrenset. Det minnes vi om i dag. Noen steder er det en skikk at man markerer dagen ved at lys tennes på gravene til kjære som er gått bort. Man blir lett litt vemodig når man kjenner på savnet, og man skulle kanskje tro at Allehelgensdag er en sørgedag i kirkeåret, men som noen kanskje har lagt merke til er denne dagen blant kirkeårets hvite dager. Stolaen på prestedrakten, kledet på prekestolen og leseputen har hvit farge, og hvitt er gledens, lysets og renhetens farge.

Allehelgensdag minner oss om at døden ikke bare er sorg, men at det finnes en glede, ja en glede så stor at den kalles salighet. I evangelieteksten ble dette ordet brukt om dem som i livet måtte tåle forfølgelse for sin kristne tros skyld. Gleden der fremme vil langt overskygge smerten i livet.

Med dette har vi hørt noe viktig om Allehelgensdag. Likevel kan denne dagen ha et skjær av noe katolsk i folks bevissthet. Tankene ledes inn mot romerskkatolsk og ortodoks helgendyrkelse, og hva gjør så denne dagen i en evangelisk og luthersk kirke? Opprinnelig feiret man Allehelgensdag til minne om alle de helgenene som ikke hadde fått tildelt noen egen dag i løpet av året. Denne festdagen la man til 1. november. Fra omtrent år tusen ble *Alle sjelers dag* til minne om alle døde markert dagen derpå.

Etter reformasjonen beholdt man Allehelgensdag, men gav den et annet innhold med tanke på hva en helgen er. En helgen har fra reformasjonen av i våre kirker vært forstått som enhver kristen som har levd i troen på Herren, Jesus Kristus, har fullført løpet i troen og nå er kommet fram. Mange av disse vil da også være våre forbilder gjennom det livet de har levd. Vi lærer at ingen i vår kirke, andre enn han som en gang skal dømme levende og døde, har fullmakt til å saligkåre noen. Det sterkeste vi kan si om et menneske, ut fra vårt begrensede kjennskap, er at han eller hun har levd og dødd i troen på sin Frelser, Jesus Kristus. Så er det i dommen på den siste dag at alt blir bekreftet synlig.

Når vi først er inne på det historiske, så skjedde det noe dagen før Allehelgensdag i Wittenberg i Tyskland i året 1517. Martin Luther spikret opp sine 95 teser mot avlatens misbruk på slottskirkedøren. Fra den dagen av regner man reformasjonens begynnelse. Hundre år senere ble den 31. oktober innført som reformasjonsfest i Danmark/Norge. Så ble reformasjonsfesten lagt til nærmeste søndag etter, og altså slått sammen med Allehelgensdag.

Egentlig har dagen i dag med seg et aspekt av begge. Allehelgensdag er et gløtt inn i den for oss usynlige kirken av mennesker, som har vært her til stede, levd i troen på Jesus Kristus, har fullført løpet og nå er kommet fram der de er sammen med Herren. Allehelgensdag er også et gløtt inn i det som ligger foran; kirken, de helliges samfunn, slik det vil arte seg i det fullendte gudsriket en gang der framme når Jesus kommer igjen. Vi får et møte med den seirende kirke, de helliges samfunn til alle tider av mennesker som har del i Jesu seier.

Reformasjonsfesten, som er det andre aspektet ved denne dagen, gir oss en påminnelse om at kirken står i en kamp her på jorden. I reformasjonen vant Jesu kirke seier ved at evangeliet ble synlig og det ble talt rett ut fra Guds ord. Denne kampen står kirken i kontinuerlig. Vi kjenner trykket i dag som på Luthers tid, og bibelordet fra Åpenbaringen viser til skaren av hvitkledd som er kommet ut av den store trengsel. Forfølgelse og motgang for sin tros skyld ble deres lodd i livet. Slik minner Allehelgensdag om at Jesu kirke ofte har vært, er og kommer til å bli den forfulgte kirke. Historien har lært oss at forfølgelse og motstand kan komme innenfra, så vel som fra utsiden av den ytre kirkens organisasjon.

Allehelgensdag følger etter Bots- og bededag. Hver for seg viser disse dagene oss to avgjørende sider av hvem vi er som kristne. Bots- og bededag minner oss om at vi er og blir syndere så lenge som vi lever våre liv her på jorden. Det må vi legge oss på minnet. Allehelgensdag gir oss også et befriende gløtt inn i den samtidige virkeligheten, at vi også er blitt hellige ved dåpen og troen på Jesus Kristus. I denne spenningen lever vi våre liv som samtidig syndere og rettferdige. Det siste i kraft av hva Jesus har gjort for oss.

Prekmentekstens hvite skare, har klær lik prestenes kjortler som ble brukt under tempeltjenesten i Jerusalem. Disse hvite kappene minner oss ikke så rent lite om våre egne dåpskjoler. De er, etter vår skikk, som oftest hvite for å understreke sannheten i det som sies om den hvite skare; at de er vasket hvite i Lammets blod. Vi har ikke vår rettferdighet i oss selv. Vi er født med menneskeslektens synd og skyld, og vi lever i syndfallets verden. Så vet vi samtidig at i dåpen og ved troen er vi vasket rene, vi er tilregnet Jesu rettferdighet av nåde. Han er det lammet det står om, som vi også ser avbildet som det seirende Guds lam på kledet som henger på prekestolen.

Rettferdig ble vi på grunn av det Jesus har gjort for oss i fortid. Som rettferdiggjorte er vi også hellige og tilhører som døpte og troende mennesker de helliges samfunn, slik vi uttrykker det i trosbekjennelsen. Å være hellig er likevel ikke noe statisk. Å være en kristen er å være i kontinuerlig bevegelse. Jesus har kalt oss til å leve et hellig liv. Da blir det aldri stillstand.

Vi kan se at våre dåpskjoler ofte er altfor lange og store, nettopp for å vise at som hellige trenger vi også den veksten som helliggjørelsen er i våre liv. Helliggjørelse er det som Jesus Kristus gjennom sin hellige Ånd gir av vekst i tro og gode gjerninger hos oss. Helliggjørelsen skjer som frukt av Guds ord, og det dreier seg om å bli mer og mer lik Jesus. Dette er en prosess og et verk bare Den Hellige Ånd kan skape i et menneske. Det er ikke alltid vi selv så tydelig ser Åndens frukt i eget liv, men like fullt står det skrevet: "strev etter helliggjørelse, for uten helliggjørelse skal ingen se Herren." Hebr 12,14.

Blant disse som har gått foran oss finner vi gode eksempler på hvordan troende mennesker har levd et hellig liv nær til Jesus slik Guds ord viser oss er rett, og nær til mennesker i menighet, i samfunn og familie. Vi trenger alle gode forbilder å se opp til. Har du slike i din nære familie, bruk da gjerne denne



påminnelsen Allehelgensdag gir til å takke Gud for det disse har betydd for deg og dine som forbilder, eller kanskje gjennom år med utholdenhet i bønn for etterkommere, familie og slekt. Kanskje kan deres liv, forbønn og eksempel en dag vise seg å ha betydning for hvor du står i forhold til Guds frelse.

I dag inviterer Jesus til nattverd, som er det middelet, ved siden av dåpen og Guds ord, som Herren gir sin nåde ved. I mange kirker kan vi se en tydelig delt alterring. Den halve sirkelen minne oss om at det finnes i tanken en resterende halvdel som for oss er usynlig. En dag skal Jesus komme igjen i all sin prakt og herlighet. Den dagen innbyr han sin menighet til måltidsfellesskap i sitt fullendte rike. Da skal de, slik det står skrevet, komme fra øst og fra vest, fra nord og fra syd, og sitte til bords i Guds rike. (Luk 13,29) Den dagen blir ringen sluttet – Jesu menighet fra alle tider og alle steder, av alle folk og stammer. I dag får vi en forsmak i brød og vin.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.